

eredményeket érhetünk el a hozam fokozása terén, mind a mennyiség, mind a minőség viszonylatában.

A hozamfokozás elkerülhetetlen feltétele a *csemetekerti termelésekkel foglalkozó dolgozók állandó szakmai továbbképzése*, kezdve a csemetekerti idénymunkástól, az erdőgazdaságok erdőművelési előadójáig.

Az erdősztechnikus képzésről

TUSKÓ LÁSZLÓ
a Soproni Erdészeti Technikum igazgató

Hazánkban 1950-ben indult meg az erdősztechnikus képzés. Kezdetben csak a Soproni Erdészeti Technikum működött, később azonban a Debreceni Erdészeti Technikum is megnyitotta kapuit.

Az oktatási idő először 3 év volt, 1952. óta azonban már 4 éves oktatási rendszerben folyik a tanítás. Az első négy év alatt végzett technikusokat 1956. nyarán bocsátjuk ki a technikumból.

A felvételek a nyolc általános elvégzése után történnek. A felvételi korhatár 17 év. A végzetek másfél éves szakmai gyakorlatra kötelezettek.

Átmenetileg egy Erdőipari Technikum is működött Sopronban. Még mielőtt azonban végzett növendékeket bocsáthatott volna ki, megszűnt és tanáraival, tanulóival együtt beleolvadt a Soproni Erdészeti Technikumba.

Az Erdészeti Technikum tanárai középiskolai tanárok (magyar, történelem, matematika, fizika, orosz, kémia, biológia), illetve erdőmérnök szaktanárok.

Ennyit mondhatunk el dióhéjban az erdősztechnikusok képzéséről *általában*. Ami a *részleteket* illeti, két kérdéssel kívánok bővebben foglalkozni. Egyik az erdősztechnikumokon folyó gyakorlati képzés, a másik az erdősztechnikusok működése az erdőgazdaságokban.

A tanulók felvétele közvetlenül a nyolc általános iskola elvégzése után történik. Elsősztályosaink zöme, tehát 14 éves korban kerül a technikumra. Ezek a tanulók természetesen legfeljebb az erdősztechnikumokkal nem rendelkeznek, legfeljebb az a néhány erdősztechnikus gyerek, aki édesapja mellett megtanult egyet s mást, vagy néhány olyan tanuló, aki egy-két nyáron dolgozott néhány hetet az erdőgazdaságoknál.

Az elmondattakból láthatjuk, hogy a technikumba került tanulók zöménél megelőző erdősztechnikus gyakorlatról nem beszélhetünk.

A technikumon az oktatás rendszere a következő:

1. Órarendszerű elméleti oktatás (közismereti tárgyak, szaktárgyak).
2. Órarendszerű gyakorlati oktatás (ún. tantárgyi gyakorlatok),
3. Erdészeti gyakorlat (hetente $\frac{1}{2}$ nap),
4. Összefüggő gazdasági gyakorlatok (1—5 hét).

A tanulók négy éves oktatási idejének megoszlása:

Elméleti oktatás:	60%
Gyakorlati oktatás:	40%

A gyakorlati oktatást tehát háromféle gyakorlat szolgálja:

Az egyórás tantárgyi gyakorlatokon a tanulók közvetlenül az elméleti órákra támaszkodva tanulják meg elméleti ismereteik gyakorlati alkalmazását. Pl. erdőnövénytan órán egyes fenyőfélék terméséről tanulnak. Rákövetkező gyakorlati órán szertári anyagon megtanulják felismerni a kérdéses fenyők tobozát, magját.

Az erdősztechnikus gyakorlati napokon párhuzamosan haladva a szaktárgyak elméleti anyagával vagy fizikai munkát végeznek a tanulók, vagy a tantárgyi gyakorlatokat bővítik ki. Pl. csemetekiemelés a tanulmányi erdőgazdaság csemetekertjében, vagy szerfabcsemlési gyakorlat a tanulmányi erdőgazdaság területén.

Az összefüggő erdőgazdasági gyakorlatok alatt a tanulók megismerkednek az erdőgazdaságok minden lényeges gyakorlati munkájával. A gazdasági gyakorlatok tervezésénél arra ügyelünk, hogy azok a négy év során minden évszakra kiterjedjenek. Ha tehát a négy év gyakorlatait egy közös alapvonalra vetítjük, úgy ösztől a következő év nyaráig egy összefüggő gyakorlati láncot kapunk, melyen belül a tanulók főleg a kérdéses tanév során tanult elméleti anyagot összegezik.

A tantárgyi és erdősztechnikus gyakorlatokat a kérdéses tárgyak szaktanárai szervezik és vezetik a gyakorlatvezető tanárok közreműködésével, míg az összefüggő gazdasági

gyakorlatokat a gyakorlatvezető tanárok vezetik és szervezik. A gyakorlatok levezetésébe azonban bekapcsolódnak a szak- és közismereti tanárok is.

A gyakorlati oktatásba tervszerűen és kötelezően bekapcsolódik a Tanulmányi Erdőgazdaság szakszemélyzete, akiknek kiválógatása e feladat figyelembevételével történik, és akik ezért a többletmunkáért 20 százalékos fizetés-kiegészítésben részesülnek.

A gyakorlatok zömét a tanulmányi erdőgazdaság területén végezzük. Néhány gyakorlaton elvisszük az egyes osztályokat olyan erdőgazdaságok területére is, ahol az iskola székhelyén nem szervezhető gazdasági gyakorlatokat tudunk lebonyolítani. Pl. homokfásítás.

A különböző gyakorlatok sorát a magasabb évfolyamok számára szervezett tanulmányutak zárják le.

Megítélésünk szerint a gyakorlati oktatásnak ez a rendszere megfelelő. Elosztása és terjedelme alkalmas arra, hogy a tanulók jártasságot szerezzenek az erdőgazdasági munkák minden területén. Jártasságot, de nem több éves gyakorlatot. Nagyon természetes, hogy egy — a VIII. általánosból hozzánk került — 16 éves gyerek háromhetes fakitermelési gyakorlat és a szükséges elméleti ismeretek birtokában nem nevezhető még sem szakmunkásnak, sem erdésznek. Nyugodtan kérdezheti ezeketán bárki, hogy ha a tanulók nem rendelkeznek megfelelő fizikai gyakorlattal az egyes munkaterületeken, tehát szakmunkásként nem alkalmazhatók, de szakgyakorlatuk hiányában az erdész munkakör ellátására sem alkalmasak; akkor mi a célunk egyáltalában a technikus képzéssel?

Az Erdészeti Főigazgatóság évekként elelőtt leszögezte álláspontja értelmében, a végzett technikusok feladata néhány év szakmai gyakorlat után a *kerületvezető erdési* munkakör ellátása. Ennek figyelembevételével eleve el kell vetnünk a szakmunkáskénti alkalmazás kérdését, annál is inkább, mert a szakmunkásképzést lényegesen rövidebb idő alatt olcsóbban és eredményesebben meg tudjuk oldani úgy, hogy az egyes speciális munkaterületeken már több éves gyakorlattal rendelkező, arra alkalmas fizikai dolgozókat, vagy egyes területekre érettségizett fiatalokat képezünk ki szaktanfolyamokon. (Ez a gyakorlatban így is történik.)

A kérdés második fele lényegesen fontosabb, azért több szót is érdemel. Nagyobb elméleti felkészültségű-e az erdésztechnikus, mint kerületvezető erdészeink zöme? Igen! Ez a tény nehezen vitatható, ha figyelembe vesszük, hogy kerületvezetőink egy része semmiféle előképzettséggel nem rendelkezik, más részük szakvizsgát tett; 10 hónapos, 1 vagy 2 éves szakiskolát végzett erdész. Természetes dolog, hogy 4 év alatt elmélyültebb, sokrétűbb ismeretanyagot lehet közölni és összegyűjteni, mint egy év alatt. Alkalmas-e tehát a fiatal erdésztechnikus a kerületvezető erdész munkakör ellátására? — Nem!

Ez a látszólagos ellentmondás könnyen feloldható. A végzett erdésztechnikusok oldalán ott áll a magasabb szaktudás, a korszerű elméleti felkészültség, de egyszerűen a gyakorlat hiánya, — kerületvezető erdészeink oldalán pedig: a kisebb szakmai felkészültség mellett az évek, sőt évtizedek gyakorlata. Most azután tanakodhatnánk, hogy melyik megoldás a szerencsésebb? Úgy gondoljuk, hogy ez a vita felesleges. Szögezzük le, hogy egyik sem jó, de azt is, hogy kormányzatunk intézkedései folytán nem is kényszerülünk ezt az állapotot fenntartani.

A kerületvezető erdésznek nagyobb szaktudásra van szüksége feladata jó ellátásához. Megszerezheti? Igen! A technikum levelező oktatás valamennyiök számára biztosítja ezt a lehetőséget. Az erdésztechnikusnak szakmai gyakorlatra van szüksége. A vonatkozó rendeletek kötelezik is őt a másfél éves szakmai gyakorlat letöltésére.

Az elmondottak után el is érkeztünk a bevezetőben felvetett második kérdéshez: hogyan válnak be a fiatal technikusok a gyakorlatban? Amelyik erdőgazdaság vezetője tisztában van a technikusképzés céljával és gyakorlatával, ott a technikusok fokozatosan belelendülnek, jól dolgoznak. Ahol tökéletesen szervező, a munkásokkal mindenkor bánni tudó, gyakorlatilag kész embereket várnak a technikumtól, ott a technikusok fejlődni nem tudnak; elkedvetleníti, letöri őket a vezetők türelmetlensége és nem egy esetben az erdész kartársak ellenséges magatartása. Kár lenne kendőzgetni ezt a kérdést. Kétségtelen, hogy a végzett technikusok sem egyformák, vannak kiváló és vannak gyenge képességűek. Vannak szilárd jelleműek és vannak bizonytalanok. Egyben azonban egyformák: 17—18 éves fiatalok, akik atyai gondoskodásra, irányításra, továbbnevelésre szorulnak. *Nem kész emberek!* Ilyeneket hiába követel a gyakorlat. Sohasem fog kapni, egyszerűen azért mert *nem is kaphat*.

Egy sem csirkefogó azonban, még az sem, aki a technikumból kikerülve félév után a bíróság elé kerül hűtlen kezelés miatt.

További nevelésük az Erdőgazdaságok, az erdészek feladata. Ezt a vezetőmunkát pedig sohasem terhelheti vak vágányra a féltékenység, lebecsülés, káröröm. Nem sok eredményt várhatunk az olyan „nevelőmunkától”, amely még a kötelező gyakorlatát sem letöltött technikus első melléfogásán megelégedetten mosolyog, vagy a legnehezebb problémákkal először találkozó fiatalat azzal indítja el: „csináld magad, hiszen te mindent megtanultál...”

Összefoglalva:

A kerületvezető erdészek kötelessége, hogy állandóan képezzék magukat, hogy megragadják a továbbképzés szervezett formáit. Csak így tudunk lépést tartani a rohanó fejlődéssel.

Az erdésztechnikusok feladata, hogy feletteseik irányítása, ellenőrzése mellett, mielőbb megszerezzék a szükséges és nélkülözhetetlen erdőgazdasági gyakorlatot.

Két dologban kell tehát alapvető változást elérnünk. Először: meg kell szüntetnünk azt a gyakorlatot, hogy évről évre oda kerüljenek a végzett technikusok, ahol hiány van kerületvezető erdészekben. Ez az eljárás menthetetlenül oda vezet, hogy a technikus nem tölti le a másfél éves — és számára elengedhetetlen — szakmai gyakorlatot, hanem azonnal, vagy rövid egy-két hónap múlva már önálló munkakört kap.

Másodszor: Az eddiginél jóval nagyobb gondot kell fordítanunk a kikerült technikusok nevelésére. Minden erdőgazdaságon belül ki kell választani azokat a kartársakat, kiknek szaktudása, gyakorlata biztosíték arra, hogy a gyakornokokat megfelelő szinten tudják nevelni, foglalkoztatni.

Végül úgy gondolom, hogy *felül kell vizsgálnunk eddig követett gyakorlatunkat a felvételek terén is.* Nem tartom megfelelőnek azt az évek óta fennálló gyakorlatot, hogy a jelentkező 5—600 tanuló közül jelentkezési lapjaik alapján kiválasztunk 80—160 fiatalot, akik közül sok sohasem látott erdőt és akik közül mi egyet sem látunk. Feltétlenül helyesnek tartom tehát *a felvételi vizsgát.*

Alaposan meg kellene fontolnunk azt is, nem lenne-e célszerűbb *bevezetni az 1—2 éves megelőző szakmai gyakorlatot?* Ez esetben lényegesen több tanulót vennénk fel a felvételi vizsgán az előirányozottnál és ezeket a tanulókat kihelyeznénk az erdőgazdaságokhoz előzetes gyakornoki időre. A technikumra azután már csak a gyakornoki időt sikeresen letöltött tanulók kerülnének. Menetközben az alkalmatlankok maguktól kihullanának. Így elérnénk, hogy azok, akik a technikumba kerülnek, már a maga valóságában ismernék az erdész pályát, annak minden szépségét, nehézségét. Rendelkeznének bizonyos fokú előgyakorlattal is, amire elég szilárdan lehetne építeni a szakmai ismeretanyagot.

Kétségtelen, hogy az előgyakorlat bizonyos törést jelentene a fiatalok folyamatos tanulásában, munkájuk sem volna teljes értékű az egyes erdőgazdaságokban; mégis úgy hiszem, hogy ez a lépés a technikusképzés jelentős előrehaladását eredményezné. Az NDK-ban pl. 2 éves előgyakorlat után 3 év alatt képezik ki az erdész középkadereket.

**

Az erdésztechnikus képzésnek csupán néhány — általam fontosnak tartott — kérdését érintettem. Bízom benne, hogy e kérdések alapos megfontolása, megvitatása jelentősen előbbre fogja vinni erdésztechnikus-képzésünk ügyét.

Klubnap az Erdészeti Tudományos Intézetben az izotóp-kutatás alapvető kérdéseiről. Az Erdészeti Tudományos Intézet a tudomány haladott módszereinek megismerése céljából az október 3-án rendezett klubnapjára előadóként *dr. di Gléria Jánost*, az Agrokémiai Kutatóintézet igazgatóját hívta meg, aki „*A sugárzó izotópok alkalmazása a mezőgazdaságban*” címen tartott értékes előadást. A klubnapon az ERTI tudományos munkatársain kívül az OEF és az Erdőmérnöki Főiskola képviselői is megjelentek. Di

Gléria igazgató előadásában ismertette a kutatásban a sugárzó izotópok felhasználási módjait, előállításukat és mérésüket, valamint több szovjet és egyéb külföldi kutatónak az izotóppal a mezőgazdasági kutatásban elért eredményeit. A klubnap eredményeként kialakult az Erdészeti Tudományos Intézet és az Agrokémiai Kutatóintézet közti kapcsolat az erdészeti kutatásban az izotóp-eljárások alkalmazásának elősegítésére és számos értékes gondolat született meg a sugárzó izotópok felhasználására vonatkozóan.